

Dosarul nr. 3r-42/24
2-20135911-01-3r-26022024

Prima instanță : Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud.: T. Avasiloaiei)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: V. Sîrbu, A. Braga, V. Negru)

DECIZIE

27 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTȚIE

Complet de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Stela Procopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Macicalișvili Zinovia, reprezentată de avocatul Răileanu Petru,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă Ursu Liliana împotriva IP „Agenția Servicii Publice”, terți Macicalișvili Zinovia, Manuchian Galina și Manuchian Varujan cu privire la anularea actului administrativ, obligarea radierii înregistrărilor ale dreptului de proprietate și obligarea înregistrării dreptului de proprietate, și acțiunea în contencios administrativ înaintată de Macicalișvili Zinovia împotriva IP „Agenția Servicii Publice”, terți Manuchian Galina, Manuchian Varujan și Ursu Liliana cu privire la anularea actului administrativ, obligarea radierii înregistrărilor ale dreptului de proprietate, obligarea înregistrării dreptului de proprietate și încasarea prejudiciului moral,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2024, prin care s-a declarat inadmisibil apelul declarat de Macicalișvili Zinovia,

c o n s t a t ă:

La 30 octombrie 2020, Ursu Liliana a depus acțiune în contencios administrativ împotriva IP „Agenția Servicii Publice”, terți Macicalișvili Zinovia, Manuchian Galina și Manuchian Varujan cu privire la anularea actului administrativ, obligarea radierii înregistrărilor ale dreptului de proprietate și obligarea înregistrării dreptului de proprietate.

La 04 octombrie 2022, Macicalișvili Zinovia a depus acțiune în contencios administrativ împotriva IP „Agenția Servicii Publice”, terți Manuchian Galina, Manuchian Varujan și Ursu Liliana cu privire la anularea actului administrativ,

obligarea radierii înregistrărilor ale dreptului de proprietate, obligarea înregistrării dreptului de proprietate și încasarea prejudiciului moral.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 09 decembrie 2022, acțiunile menționate supra au fost conexe într-un singur proces pentru examinare.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 iunie 2023, acțiunea depusă de către Ursu Liliana s-a admis parțial.

S-a anulat decizia registratorului SCT Chișinău, Natalia Chirița din 02.10.2020 și decizia dată în procedura prealabilă a registratorului din cadrul Agenției Servicii Publice nr.11/U/450/2020/59/2020 din 29.10.2020.

S-a obligat IP „Agenția Servicii Publice” să înregistreze pe numele Ursu Liliane dreptul de proprietate asupra ½ cotă-parte ideală din bunul imobil – apartamentul nr.159 cu numărul cadastral 0100512.110.01.159, situat în str. Nicolae Costin, 57, mun. Chișinău, în temeiul Hotărârii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău (dosarul nr.2-1108/13) din 09.04.2013 și a Hotărârii suplimentare a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău (dosarul nr.2-1108/13) din 10.02.2020.

În rest, pretențiile reclamantei Ursu Liliana cu privire la radierea înregistrărilor ale dreptului de proprietate presupus a lui Manuchian Galina și Manuchian Varujan asupra ½ cotă parte a apartamentului nr.159 situat în mun. Chișinău, str. Nicolae Costin 57 și radierea interdicțiilor aplicate, s-au respins.

Acțiunea în contencios administrativ înaintată de Macicalișvili Zinovia, s-a respins.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 28 decembrie 2023 Macicalișvili Zinovia a declarat apel, prin intermediul avocatului Bacalîm Lilian împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 iunie 2023.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2023 apelul depus de Macicalișvili Zinovia prin intermediul avocatului Bacalîm Lilian, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 iunie 2023, s-a declarat inadmisibil.

La 21 februarie 2024, Macicalișvili Zinovia, reprezentă de avocatul Răileanu Petru a depus recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2024, solicitând casarea încheierii și restituirea spre rejudecare.

Recurenta susținut că, instanța de fond în dispozitivul hotărârii instanța a indicat că, motivarea apelului se prezintă la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate.

Astfel, la data de 21 iunie 2023, a fost depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 iunie 2023.

În opinia recurente instanța de apel a reținut în mod eronat că, Macicalișvili Zinovia a depus apel în afara termenului legal.

Cu referire la termenul de depunere a recursului:

Potrivit art. 242 Cod administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 29 ianuarie 2024.

Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc de la fila dosarului 135, instanța de apel a notificat recurentei încheierea din 29 ianuarie 2024, la 31 ianuarie 2024, fiind recepționată la data de 08 februarie 2024, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d.136).

Respectiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) Cod administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

În temeiul art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Studiind materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

În cazul de față, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a pronunțat dispozitivul hotărârii la 16 iunie 2023.

La 21 iunie 2023, Ursu Liliana a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 iunie 2023, solicitând admiterea integrală a acțiunii sale.

La 28 iunie 2023, Agenția Servicii Publice a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 iunie 2023, solicitând admiterea apelului și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii depusă de Ursu Liliana.

La 28 decembrie 2023, Macicalișvili Zinovia a declarat apel, prin intermediul avocatului Bacalîm Lilian împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 16 iunie 2023.

Instanța de apel prin prisma prevederilor art. 236 alin. (1) și alin. (2) lit. d) Cod administrativ, apelul depus de Macicalișvili Zinovia l-a declarat inadmisibil, din motivul depunerii cererii de apel peste termen.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost pronunțat în ședință publică la data de 16 iunie 2023.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 16 iunie 2023, Macicalișvili Zinovia a fost prezentă în ședința de judecată, recepționând contra semnătură dispozitivul hotărârii, la aceeași dată, fapt confirmat prin recipisa de la fila dosarului 174 Vol. II.

Totodată, la data de 28 iunie 2023, Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a expedit avocatului Bacalîm Lilian, reprezentantul Macicalișvili Zinovia, copia dispozitivului hotărârii din 16 iunie 2023 (f.d.175, Vol. II).

Astfel, instanța de recurs menționează că, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a utilizat mijloacele corespunzătoare de comunicare, ce ar asigura notificarea dispozitivului hotărârii din 16 iunie 2023, atât părții în proces, Macicalișvili Zinovia, cât și reprezentantului acesteia, avocatului Bacalîm Lilian.

Cu toate acestea, apelul nu a fost prezentat în termenul prevăzut de lege.

Conform art. 45 alin. (1) din Codul administrativ, persoanele fizice participă la procedura administrativă personal sau prin reprezentanții lor.

Instanța de recurs relevă că din actele cauzei rezultă că, Macicalișvili Zinovia l-a împuternicit pe avocatul Bacalîm Liliana, să o reprezinte în instanțele de judecată.

Potrivit art. 57 alin. (14) și (19) din Statutul Profesiei de Avocat, adoptat de Congresul Uniunii Avocaților din 29 ianuarie 2011, avocatul are obligația să informeze rezonabil clientul în legătură cu situația curentă a asistenței și reprezentării și să răspundă cu promptitudine oricăror solicitări de informare din partea clientului.

În cazul în care avocatul este în imposibilitate să-și îndeplinească activitatea profesională, își va asigura substituirea printr-un alt avocat, dacă, în prealabil, obține acordul clientului în acest scop.

În conformitate cu art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpa unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

La acest aspect, completul de judecată consideră că, de la momentul notificării avocatului Bacalîm Lilian, 28 iunie 2023, prin intermediul poștei electronice a dispozitivului hotărârii Judecătoriai Chișinău, sediul Râșcani din 16 iunie 2023, acesta a avut posibilitatea să facă uz de drepturile sale procedurale și să prezinte apelul în interiorul termenului instituit la art. 232 alin. (2) din Codul administrativ.

Or, avocatul Bacalîm Lilian fiind profesionist, cunoaște care sunt sancțiunile nerespectării termenelor de procedură.

În condițiile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Conform art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că termenul de prezentare a apelului în baza art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, fiind de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, la caz a început să curgă din data de 08 noiembrie 2022 și ar fi expirat la data de 08 decembrie 2023, zi de joi.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

La caz, Macicalișvili Zinovia, reprezentă de avocatul Răileanu Petru, a declarat apel la 28 decembrie 2023, fără să solicite și repunerea în termenul de declarare a apelului, or, repunerea este absolut necesară, ținând cont că apelul este depus peste termenul prevăzut de art. 232 alin.(1) din Codul administrativ.

În circumstanțele reținute supra, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează ca fiind corectă soluția instanței de apel de declarare a apelului depus de către Macicalișvili Zinovia, reprezentă de avocatul Răileanu Petru, ca fiind inadmisibil, în temeiul art.236 alin.(2) lit. d) din Codul administrativ.

Or, Macicalișvili Zinovia, a omis termenul de declarare a apelului, însă cerere de repunere în termenul exercitării căii de atac nu a formulat.

Respectiv, exercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

În corespundere cu prevederile art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, ori termenul de apel este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea lui atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al apelantei Macicalișvili Zinovia, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Reieșind din cele expuse, se constată temeinicia încheierii instanței de apel, deoarece recurenta nu a depus apelului în termenul stabilit de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, fapt pentru care survin consecințele prevederilor art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În cauza, Robuleț v. Republica Moldova nr. 17935/08 din 14.11.2023 CEDO a notat că, admiterea spre examinare de către instanțele naționale a unei cereri de apel depusă peste termen, fără a motiva și fără a prelungi termenul de depunere a apelului, încalcă 6 § 1 din Convenție.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că potrivit legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului

procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Actele cauzei, însă, denotă faptul că, recurenta nu a întreprins acțiuni concrete de a se informa despre derularea examinării cauzei sale.

Deși, atunci când persoana interesată, în speță Macicalișvili Zinovia, inițiază o astfel de cauză în contencios administrativ, obligațiile procedurale sunt angajate în mod automat.

În calitatea sa, Macicalișvili Zinovia, avea obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele stabilite de lege sau de judecător, să își probeze pretențiile, să contribuie la desfășurarea fără întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia.

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție amintește că art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

Curtea a relatat însă în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut.

În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen, nu exclude niciodată ipoteza că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unui termen de exercitare a căii de atac [cauza Bacev vs fosta Republică Yugoslavă a Macedoniei; Kemp vs Luxembourg; Diaz Ochoa vs Spaniei], în care înalta Curte a arătat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul și de a menține încheierea.

În conformitate cu art. 243 alin.(1) lit. b) și alin.(2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Macicalișvili Zinovia, reprezentă de avocatul Răileanu Petru.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 ianuarie 2024, adoptată în cauza de contencios administrativ, Ursu Liliana împotriva IP „Agenția Servicii Publice”, terți Macicalișvili Zinovia, Manuchian Galina și Manuchian Varujan cu privire la anularea actului administrativ, obligarea radierii înregistrărilor ale dreptului de proprietate și obligarea înregistrării dreptului de proprietate, și acțiunea în contencios administrativ înaintată de Macicalișvili Zinovia împotriva IP

„Agenția Servicii Publice”, terți Manuchian Galina, Manuchian Varujan și Ursu Liliana cu privire la anularea actului administrativ, obligarea radierii înregistrărilor ale dreptului de proprietate, obligarea înregistrării dreptului de proprietate și încasarea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc